

Posamezna številka 1 Din, mesečno, če se sprejema list v uravi, naročnina 4 Din, na dom in po pošti dostavljen list 5 Din. - Celoletna naročnina je 50 Din, polletna 25 Din, četrtletna 13 Din. Cene inšeratom po dogovoru

PONEDELJSKI SLOVENE

Uredništvo: Koptarjeva ul. št. 6/III
Telefon št. 2050 in 2996 — Rokopisi se ne vračajo

Uprava: Koptarjeva ulica št. 6
Poštni ček, račun, Ljubljana 15.179.
Telefon št. 2549

Največje letalo sveta uničeno

Ponos
Rusije

„Maksim Gorki“ - zgorel

Vsa posadka in potniki - 48 ljudi - so mrtvi - Žalovanje po Rusiji

Moskva, 19. maja. c. — Sovjetsko potniško letalo »Maksim Gorki« je večer postal žrtev katastrofe. Pod ruševinami tega največjega letala sveta je obležalo 48 človeških bitij. Letalo je ravno pristajalo na letališču Monino. O nesreči sami sporoča dopisnik »Paris Soir« sledeče podrobnosti.

»Maksim Gorki« se je ravno vračal s svojega rednega potniškega poleta. Počasi je krožil nad letališčem in se zmeraj nižje spuščal k tlom. Ko je bil »Maksim Gorki« že blizu tal, se je vanj zaletelo rusko vojaško lovsko letalo s hitrostjo 400 km na uro. Nekateri očividci nesreče pravijo, da se je lovsko letalo zaletelo v »Gorkija« od strani v krilo, drugi pa pravijo, da se je zaletelo v osrednji motor »Gorkija«. Lovsko letalo je tresčilo na tla, kakor da bi bilo zadeto od strele. »Gorki« pa je še mirno plul po zraku, med tem ko se mu je počasi lomilo levo krilo. Istočasno se je letalo zavilo v črno meglo, toda tudi brez krila je še plulo po zraku. Toda kmalu je izgubilo ravnotežje in v lahnem nagibu tresčilo na tla. Letalo je padlo na leseno stavbo izven letališča in tam ob enem s hišo zgorelo. Vsi očividci pravijo, da je bilo v tem padanju nekaj strašno svečanega.

Čuda gigantičnega letala

Dopisnik »Paris Soir« se je na predvečer peljal z letalom kot gost moskovskega aerokluba. Letalo je takrat napravilo preizkusni let z vsemi motorji nad Mosko in so pri tej priliki francoskemu časnika razkazali celo letalo. Celotno letalo je imelo za potnike in posadko 13 luksuznih dvoran. Dolgo je bilo 32 m in široko 62 m. Najprej so ga peljali v rdeči sprejemni salon na letalu. Ob vsakem



sedežu je bil telefon in pisalna mizica s pnevmatično zvezo z vsemi dvoranami letala. Dvorane so bile razdeljene v tri nadstropja. Čudo tega letala je bila tiskarna in pa velikanski zvočnik, za razširjanje vesti med poletom. Letalo je brez tovora tehtalo 42.000 kg in je vozilo s povprečno hitrostjo 260 km na uro. Imelo je 8 motorjev in sicer od teh šest v krilih. Vsak motor je bil v posebni kabini, ves obrat na letalu pa je spravljala v pogon posebna električna centrala z 12.000 PS. Vso elektrarno na letalu je časnika razkazal inženjer, ki je bil obenem poveljnik letala. Šla sta po dolgih hodnikih v ogradije letala in časnika se je zdelo, da je tako globoko v ogradiju tega zračnega orjaka, kakor da bi bil kje v rovih kakega rudnika. Tiskarna na letalu je bila opremljena z najmodernejšimi pridobitvami tiskarske obrti. Dočim so bile dvorane razmeščene na letalu v tri nadstropja, je tiskarna sama imela dvorano skozi tri nadstropja.

Dan narodne žalosti v Rusiji

Tega največjega ponosa sovjetske Rusije danes ni več. Isti dopisnik sporoča, da je katastrofa tega letala v vsej Rusiji strašno odjeknila. Današnji dan so v vsej Rusiji proglasili za dan narodne žalosti. Pod rušev-

nam letala je obležal eden najboljših sovjetskih pilotov Todurov in pa deset ostalih pilotov, ki so bili na letalu kot posadka. Potnikov je na letalu bilo 37 in sicer je med temi bila tudi skupina tako zvanih mladih udarnikov iz ene moskovskih tovarn, ki so se s tem letalom smeli peljati zato, ker so bili v svoji tovarni najboljši delavci in jim je vlada naklonila to nagrado, ki jih je zapeljala v smrt.

O vzrokih nesreče se še ne vedo podrobnosti. Nemogoče je misliti na to, da bi bili sovjetski piloti tako malo izurjeni in se ne bi mogli izogniti temu strašnemu srečanju. Med inozemskimi krogi prevladuje mnenje, da je dotično lovsko letalo bilo tako zvano slepo letalo in je vozilo po zraku brez pilota. Letalo so vodili z zemlje radijskim putem in je najbrž v tveganosti teh poskusov treba iskati vzroka te strašne nesreče.

Uradno poročilo

Moskva, 19. maja. c. Sovjetska vlada je izdala danes uradno poročilo o nesreči »Maksima Gorkiga«. Nesreča se je zgodila pri višini 700 metrov nad letališčem Monino pri Moski. Na letalu je bilo 11 pilotov posadke in pa 36 gojencev Aerodinamičnega inštituta v Moskvi, ki so se na letalu vozili kot nagradenci med moskovskimi udarniki. »Gorkigac« je spremljal gojencev istega inštituta pilot Bladin z lovskim letalom in izvajal z letalom akrobacije s hitrostjo 400 kilometrov na uro. Pri izvajanju loopinga se je zadel v krilo »Gorkiga« in »Gorki« se je že med padanjem začel lomiti. Piloti »Gorkiga« in pa Bladin so takoj ustavili svoje motorje in je »Gorki« padel na tla, se razbil, a večina motorjev je ostala nepoškodovana. Zaradi te prisotnosti duha ni začela goreti kolonija kolonja, ki je blizu letališča in kamor sta obe letali padli. Moskovska vlada je nakazala svojem žrtv po 10.000 rubljev odškodnine.

Na sliki vidimo 6 motorno letalo tipa »Maksima Gorkija«, ki pa je bilo še večje in je imelo 8 motorjev. (Op. ur.)

Margareto je nagovoril, naj pregovori očeta, da se vkloni. »V vseh duševnih mukah imam pa to tolažbo,« je odgovoril More svoji hčerki, »da nikdar ne storim tega, kar mi moja vest ne dovoljuje. Dne 1. julija 1535 je bil obsojen na smrt, pet dni pozneje pa v trdnjavi »Tower« obglavljen. Njegove zadnje besede so bile: »Uniram kot kralju najbolj vdani služabnik, toda najprej sem služabnik božjice«

Kardinal Fisher

Tudi kardinal John Fisher spada med največje angleške humaniste in je bil svetiljka na univerzi v Cambridgeu, kjer je bil kancler do konca svojega življenja. V svoji skromnosti je resigniral na škofijo Rochester ter postal vzgojitelj poznejšega kralja Henrika VIII., ki ga je rad poslušal in ga visoko cenil. Toda, ko se je Henrik zapletel v svoje ljubzenske pustolovščine, ga je sirovo zavrgel, ga iz istih razlogov kot Tomaža More-a dal zapreti v Tower in obdolžiti veleizdaje. Papež Pavel III. ga je v ječi imenoval za kardinala. »Naj nosi kardinalski klobuk na svojih ramah,« je zavpil pri tej vesti Henrik VIII., »kajti glavo mu bom vzel jaz!« Dne 22. junija 1535 je bil zares obglavljen. Na morišče so ga morali na smrt bolnega nesti. Toda tam se je dvignil in ponosno zaklical: »Tukaj stojim sedaj, da bom umrl, trden v veri v sveto katoliško cerkev! Boga prosim, naj reši kralja in domovino...«

„Da se razbremenijo napetost v Podonavju...“

Austrija išče sosede

Berger-Waldenegg pri Benešu

Praga, 19. maja. c. Danes je tukaj vzbudila precejšnjo senzacijo vest, da pride jutri na Češko-slovaško avstrijski zunanji minister Berger-Waldenegg v mestec Tabor, kjer se bo sestal z Benešem v njegovi odnotni vili. V ponedeljek zvečer bi se Berger-Waldenegg že zopet vrnil na Dunaj.

Poudariti je treba takoj, da so ti nenadni obiski med Dunajem in Prago zelo pogosti. Nedavno je tako Beneša obiskal avstrijski finančni minister dr. Buresch, ki se je baje takrat prišel osebno zahvaliti dr. Benešu za njegovo pomoč pri avstrijskem mednarodnem posojilu. Toda v ozadju so bila takrat trgovska pogajanja med Avstrijo in Češko-slovaško, ki niso privedla do sporazuma med obema vladama.

Tokrat najbrž ne gre za pogajanja gospodarskega značaja. Gotovo se bo na tem sestanku go-

vorilo o tem, kaj je bila vsebina onih tajstvenih razgovorov v Benetkah med Suvichem, Kanyo in Bergerjem-Waldeneggom. Češko-slovaško ti razgovori ne morejo preveč motiti, ker si izmed vseh držav srednje Evrope podonavski pakt ravno ona najbolj želi. S podpisom sovjetsko-češko-slovaške pogodbe ima sedaj Češko-slovaška hrbet krit napram Nemčiji in tudi proti Poljski. Sedaj je zato naravno, da išče ureditve položaja v srednji Evropi in si zato želi skorajšnjega zaključka podonavskega pakta. Znano pa je, da obstoja med Madžarsko in Češko-slovaško največja napetost in da kljub naporom v Češko-slovaški in na Madžarskem nikdo ni uspel, da bi lahko tvegali direktne razgovore med češko-slovaško in madžarsko vlado. Zato se je češko-slovaška vlada zmeraj rada angažirala v Avstriji, da je tako lahko posredno iskala stikov z madžarsko vlado. Zato je zelo verjetno, da se bodo v Pragi tokrat že zelo podrobno razgovarjali o prihodnji etapi češko-slovaške politike, ki je: razbremeniti

Dunaj, 19. maja. c. Havasov dopisnik sporoča, da se obisku avstrijskega zunanjega ministra Berger-Waldenegga na Dunaju pripisuje velika važnost. V krogih, ki so blizu vlade, se potrjuje, da se bo Berger-Waldenegg z Benešem pogajal o pripravi za podonavski varnostni pakt.

Mackensena slave v Budimpešti

Berlin, 19. maja. AA. Po poročilu nemških listov so generalnega feldmaršala Mackensena, ki je zdaj v gosteh na Madžarskem, sprejeli tamkajšnji zastopniki vlade in ves madžarski narod z ogromnimi častmi in ovacijami.

Vrhunec teh svečanosti je bil med obiskom 10. husarskega polka, ki mu je general Mackensen častni poveljnik. Tu ga je med drugimi pozdravil madžarski notranji minister.

V budimpeštanski operi so na posebno željo regenta Horthyja priredili Mackensenu posebno svečano predstavo. Razen te so se v Budimpešti vršile v čast generala Mackensena še druge svečanosti.

Zadoščenje po 400 letih

Tomaž More in kardinal Fisher - svetnika

Velikansko veselje po vsem britskem imperiju

Vatikansko mesto, 19. maja. TG. Danes dopoldne je pred pontifikalno mašo, ki jo je služil sam ob asistenci vsega zbora kardinalov, sv. oče slovesno proglasil za svetnika blaženega Tomaža More-a in kard. Johna Fisherja, obadva Angleža in mučenika katoliškega prepričanja. Iz Anglije je prišlo ogromno vernikov, da prisostvujejo temu dejanju ki je popravilo zločin, ki se je pred 400 leti zgodil nad dvema visokima dostojanstvenikoma zato, ker sta ostala zvesta svoji cerkvi. Skoraj sleherna angleška škofija je poslala stoteroglavja zastopstva in le par škofov je bilo zadržanih, da se

zilikli sv. Petra »Te Deum«, je odgovarjal britanski imperij po vsej zemeljski obli s himno hvalečnosti. Vtis, ki ga je kanonizacija Tomaža More-a in škofa Fisherja zapustila, je nepozaben. Sledila je pontifikalna sv. maša in druge pobožnosti, ki so se ves dan vrstile po rimskih cerkvah za angleške romarje.

Tomaž More

Tomaža Mora poznamo kot pisatelja »Utopije«, kjer ta veliki krščanski filozof po načinu Platona ali sv. Avgušlina opisuje idealno državo. Brez dvoma je on največji humanist, kar jih je Anglija sploh imela. Dvigal se je vedno više in više, njegova učenost ga je usposobila za najvišje položaje v državi. Kralj Henrik VIII. ga je pritegnil k sebi in ga toliko vžljubil, da ga je l. 1529 imenoval za lordkanclerja Anglije, takrat najvišja državna služba kraljevine. More je že takrat slutil, da ga bo ta visoka čast stala življenje. Ni se motil. Ko je kralj Henrik začel svoje pustolovščine z ločitvami svojih zakonov in novimi ženitvami, je imel proti sebi papeža, a je upal, da si bo pridobil oporo lordkanclerja. Toda More ni bil tisti mož, ki bi bil prodajal svoje časti, da bi si ohranil svoje mesto ali da bi dopadal kralju. Ko ni mogel kralja več zadrževati, je More l. 1531 odločil čast lordkanclerja in se skril v zatišje svoje družinske hišice v Chelsea. Med tem se je kralj Henrik že poročil z Ano Boleyn, ki mu je rodila hčerko Elizabeto. Zahteval je od svojega uradništva in od duhovščine, da njegov zakon javno priznajo, njega, kralja, pa pripoznajo za poglavarja katoliške cerkve v Angliji. More je odklonil eno in drugo: kraljev drugi zakon je navadno priležništvo, poglavar cerkve pa je papež v Rimu. Tako je odgovoril kralju. Henrik ga je nato obdolžil veleizdaje, ga vrغل v ječo in ga tam mučil. Celotno njegovo hčerko



niso mogli udeležiti slavnostne kanonizacije dveh velikih mož, prvih Angležev po 400 letih, ki jih je katoliška cerkev dvignila na oltar. Značilno je posebno, da so se tudi uradni predstavniki angleških svetnih oblasti udeležili slavnosti. Ne samo britanski poslanik pri sv. Stolici, marveč poseben odposlanec angleške vlade je prišel iz Londona, da izkaže čast novima svetnikoma. Irska Kanada in Južna Afrika so tudi bile zastopane. Britanski imperij se je zopet izkazal za velikega, ko je hotel sodelovati pri tej ganljivi rehabilitaciji dveh njegovih največjih mož, ki sta mu zvesto služila a sta postala žrtvi zaslepljenosti takratnih režimov.

Ceremonije so se začele z običajnimi pompoznimi sprejemi, ki so jih gledale tisočere množice v nepredstavi tišini. Srebrne trompete so naznaili prihod sv. očeta, ki je pred oltarjem, nad katerim je visela vsa ožarjena slika obeh novih svetnikov, zapel »Veni Sancte Spiritus« in na to spregovoril ritualne besede kanonizacije. Srebrne trompete so oznanile slovesni trenotek tudi množicam na trgu sv. Petra, vsi zvonovi so zvonili. Istočasno so zazvonili tudi zvonovi po vsem britanskem imperiju, ki je poslušal potek kanonizacije po radiju in v istem trenutku, ko je začetil po ba-

Pravi obraz komunizma

Rdeča vojska

5 milijonov vojakov
4000 vojaških letal
100.000 pilotov

Praga, 19. maja. b. »Revue de France« objavlja daljši članek o vojaški moči sovjetske Rusije. Ruska vojska je razdeljena v dva dela: aktivno po divizijah razdeljeno stalno vojsko in v milico, ki služi daljšo dobo let. Letno pride na nabore okrog poldrugi milijon fantov, od katerih jih vojaške oblasti odklonijo samo 300.000. V vojsko niso sprejeti tudi politično nezanesljivi, ki jih kot take krajevni sovjeti označijo. Vsakoletni naborniki se potem porazdelijo tako-le: 270.000 mož pride v redno, stoječo vojsko, 250.000 jih je vpisanih v »mobilne čete«, ki so vsako leto vpoklicane na vojaške vaje. Ostali ostanejo v zapiskih in jih vojaške oblasti pritegnejo po potrebi k vojaški službi.

Sovjetska vojska znaša v mirovnem stanju 940 tisoč mož, kar je za 300.000 več kot leta 1930. V primeru mobilizacije lahko takoj zberejo 5 milijon

nov vojakov. Službeni rok je različen. V pehoti traja služba dve leti, toda treba je upoštevati še dveletno vojaško pripravo na redno službo ter razni vojaški kurzi, ki jih mora mladina od časa do časa obiskovati. V letalstvu in v mornarici traja vojaška služba doba 4 leta. Mobilne čete služijo aktivno 5 let, a imajo vsako leto od 1 do 3 mesecev dopusta. S 27 letom stopijo vojaki v rezervno, kjer ostanejo do 40. leta.

Največjo pozornost posvečajo sovjeti letalstvu. Rusko letalstvo obsega danes 3000 zemeljskih letal, 300 vodnih letal ter okrog 700 velikih in manjših bombnih letal. Rusija razpolaga torej skupno z nad 4000 letali in 100.000 specializiranimi piloti in mehaniki. Razvoj še ni pri kraju. Sovjetska industrija je tako organizirana, da lahko proizvaja vsak mesec 2000 novih letal.

Priprave na euharistični kongres

Verska akademija srednješolcev

Ljubljana, 19. maja.

Nocoj ob 8 je ljubljansko občinstvo napolnilo veliko unionsko dvorano enako, kakor jo je snoči napolnila srednješolska mladina. Najboljši pevski zbori, izvrstni deklamatorji in predvajalci iz vrst ljubljanske, šentvidske in okoliške srednje in meščanske mladine so nocoj pred najširšim občinstvom ponovili krasno marijansko in euharistično akademijo, ki so jo večeraj vprizorili pred svojimi tovariši. O velikem uspehu snočnje akademije je poročal že današnji nedeljski »Slovenec«, moralni in verski uspeh nocojsnje akademije pa je še večji.

Akademijo so počastili zastopniki visokih oblasti in odlično občinstvo iz vseh slojev prebivalstva. Med drugimi so navzoči zastopnik prevz. škofa generalni vikar prošt Nadrah, ban dr. Puc, zastopnik divizionarja načelnik divizijskega štaba polkovnik Keler, prosvetni načelnik in zastopnik podbana prof. Breznik, mestni župan dr. Ravnihar, dekan teološke fakultete dr. Učič in več vseučiliških profesorjev, inspektor srednjih šol profesor Vrhovnik, dalje mnogo višje duhovščine, med njimi kanoniki dr. Opeka, dr. Klinar, Volc in Stroj, predsednik Katoliške akcije dr. Krek, kanonik Kordin iz Skopljia, mnogo srednješolskih ravnateljev: dr. Lokar, Reiser in drugi, mnogo vzgojiteljev iz srednjih in drugih šol. Franciskanski red so zastopali mnogi patri, med njimi provincial dr. Čebulj in dr. Rant, dalje zastopnik ravnatelja šentvidske gimnazije vzgojni vodja Stular ter mnogo odličnikov svetnega in duhovskega stanu.

Pod vodstvom kapelnika vojaške godbe Zivanoviča je vojaška godba 40. polka zaigrala odlomek Sattnerjevega »Vnebovzetja«.

Maturant klasične gimnazije je imel nato prisrčen marijanski in euharistično

verski govor, v katerem je med drugim izvajal:

»Danes gre zopet po vsem katoliškem svetu klic: »Nazaj k Bogu, skritemu v podobi kruha!« Človeštvo je uvidelo, kaj je z euharističnim Bogom izgubilo, zato se zopet povrača nazaj k njemu, h Kristusu, v katerem najde rešitev vseh problemov, tudi socialnih. Težke čase preživlja današnje človeštvo, toda mi smo uverjeni, da se bo svet obnovil po Kristusu.

Kristus mora zopet postati naša dušna hrana. Z Jezusom Kristusom v sebi in ob sebi lahko mirno gledamo v bodočnost, ker nič tako hudega ne skriva ta svet, česar ne bi mogli zmagati s Kristusovo pomočjo. Obhajljiva miza je rodila, rodi in bo rodila junake, ki se nečesar ne boje, ki dosledno ravna po svojih katoliških načelih; načela pa zahtevajo od človeka pripravljenost za žrtve. Brez žrtve itak ni nič velikega na svetu, ker le po težavnih poti dospemo k zvezdam. Zato je naš trdni sklep in namen čim pogosteje prejemati presveto Euharistijo.

Pri misli na Jezusa pa ne smemo nikdar pozabiti Marije. Saj imamo Jezusa le po Mariji. Po Mariji k Jezusu — to se v katoliški Cerkvi vedno poudarja in vedno doživlja. Ta resnica gre skozi ves program naše akademije; ta resnica bo našla svoje veličastno potrjevanje tudi na letošnjem euharističnem kongresu.

Posebno efektna je bila 6. točka, ko je fantovski zbor gimnazijcev in učiteljskih otrok zapel skladbo dr. Jerka Gerziniča tekst 23. psalma, kar je napravilo na občinstvo globok vtis.

Ob zaključku lista akademija še traja. Naša srednje- in meščanskošolska mladina je s tem pred širšim občinstvom izpričala svojo pobožnost in vdanost Euharistiji in Mariji.

Učiteljski pevski zbor v Bolgariji

Lepo uspeli koncert v Sofiji

Govori na banketu: Pozabimo, kar je bilo, glejmo naprej Matineja za srednješolsko mladino

Sofija, 17. marca.

Včeraj popoldne je zbor počival. Zvečer ob pol 19 pa je nastopil s prvim koncertom v dvorani Oficirskega doma. Dvorana je najbolj reprezentativna in najbolj akustična v Sofiji. Najizbranejšo občinstvo je bilo napolnilo do zadnjega kotička. Navzoč je bil poslanik, opolnomočen minister g. Cincar Marković z osebjem poslaništva, zastopnika carskega dvora Grujev in dr. Bureš, zastopnik ministra prosvete, ki je odpotoval na pogreb maršala Pilsudskega v Varšavo, glavni sekretar min. prosvete Kasandijev, zastopniki prosv.союза pjevalskih horova in drugi.

Koncert je izborno uspel, v odmoru so razni zastopniki pozdravili zbor in mu poklonili razen prekrasnih narcis in tulipanov dragoceno vazo, gusle, umetniško vezano adresno in »kavale (narodna piščala)«. Zbor se jim je zahvalil s svojim geslom, čigar pesnik je neznani in ki ga je uglasbil profesor g. Matija Tome. Besedilo in kompozicija sta navdušila občinstvo, da ploskanje kar ni hotelo poleči. Tudi po koncertu ni hotelo občinstvo oditi iz dvorane in zopet je izžvalo vihar navdušenja geslo:

»Od Balkana do Triglava
naša pesem naj doni,
v srebi bratskih mir in sprava
naj Slovan na vek živi!

Po koncertu se je vaš dopisnik razgovarjal z najbolj popularnim bolgarskim kompozitom, Do-

brim Hristovom, ki je izjavil, da mu je koncert izredno ugaljal, da so glasovi dobro izžalili, intonacija izredno čista in izvajanje zelo muzikalno.

Na banketu, ki ga je dal Prosvetni Sojuz, so govorili: v imenu odsotnega ministra g. dr. Kasandijev, profesor Konsolov, Drago Supančič, slepi kompozist Petko Stajnov, Emil Adamič in dr. Zlatarev. Vsi so poudarjali potrebo tesnejšega zblizanja vseh Jugoslovancev. Pozabimo, kar je bilo, glejmo naprej. V mladi srea je treba sejati seme ljubezni in sprave. Posebno posrečeno je poudarjal g. Emil Adamič, ki je pri Bolgarih že popularen, da naj zgradi pesem most čez prepad, ki je narajen umetno. Po tem mostu naj hodi brat k bratu, dokler ne bo prišel čas, ko sploh ne bo potreben. In zopet je geslo izžvalo nepopisno navdušenje, žutiti smo, da smo vsi eno, bratje v jeziku, v srcu in mislih. Mogočna »Hej Slovanie, ki smo jo peli vsi stoje, je še mogočnejše potencirala misel bratstva, edinstva in sloge. S to pesmijo je bil zaključen uradni del banketa.

Danes popoldne se je vršila v ogromni dvorani Kazine matineja, katere se je udeležilo več tisoč srednješolske mladine. Tako hvaležne publike zbor že davno ni imel. Po vsaki odpeti pesmi ploskanje brez konca in kraja in zbor je moral ponavljati in dodajati še in še.

Popoldne izlet v bližnje okolice, jutri odhod v Plovdiv. Razpoloženje zbora odlično, dobre volje ne manjka, vse je zdravo. Pozdrav vsem domačim in znancem.

Po mariborskih dvorinah

Maribor, 19. maja.

Pedagoška centrala

V knjižnici državne učiteljske šole se je vršil danes popoldne redni letni občni zbor te matice modernega vzgojeslovnega gibanja v naši državi. Občni zbor je vodil predsednik prof. Gustav Šilih, ki je uvodoma pozdravil navzočega univ. profesorja dr. Karla Ozvalda iz Ljubljane, nato pa podal splošen pregled o društvenem delovanju. Povdarjal je zlasti, da se opaža kriza in apatija v pedagoškem zanimanju. V bodočem letu se bo delovalo na koncentraciji pedagoškega dela v celi državi in sicer ali v Pedagoškem društvu, kakor predlagajo pedagoški krogi v Belgradu, ali pa v Pedagoški matici, kakor predlaga JUU. — Tajnica strokovna učiteljica ga. Mlačnikova je podala tajniško poročilo. Ugotavlja pozitivno delo predavanj med društvi na deželi. Predavali so prof. Šilih, inšp. dr. Poljanec, Senkovič, Koprive, Vrane, Klopčič in Mlačnikova. Blagajniško poročilo je podal strokovni učitelj Viktor Rode. Dohodkov je bilo 10.461 Din, izdatkov 8.91, članov je 750. O knjižnici sta poročala knjižničarja Mlačnikova in Koprive. Knjižnica šteje 1258 knjig in 14 časopisov ter se je lani pomnožila za 72 novih del. Po poročilih se je razvila strokovna debata, v katero so posegli univ. prof. dr. Ozvald, ravnatelj Kadunc, nadzor. Senkovič, prof. Daizingerjeva, Koprive in Vrane, ki je omenjal zlasti kooperacijo pedagoškega dela z Ljubljano. Sledile so volitve: predsednik prof. Šilih, podpredsednik inšp. dr. Poljanec, tajnica Mlačnikova, blagajničar Viktor Rode, knjižničar Haberman; odborniki: rav. Kadunc, Juvancičeva, Vrane, Alt, Koprive, Zernjav, Kooptirali so se v odbor še: Senkovič, Fajnik, Mlačnik, prof. Sila, Klopčič, Tomažič in Golež. Preglednika računov sta Bračičev in Podgornik. — Pri slučajnostih se je razpravljalo o sodelovanju z Ljubljano, o ustanovitvi vsedržavne pedagoške organizacije, o vse-slovenskem pedagoškem kongresu, ki bo leta 1937 v Belgradu, ob začetku pa se je predsednik prof. Šilih vneto zahvalil ravnatelju Kaduncu za gostoljubnost, katero izkazuje Pedagoški centrali pod streho učiteljske šole.

Ruski večer

Ruska Matica, ki se je nedavno v Mariboru osnovala, je priredila snoči v prostorih Ljudske univerze in spodnje kazinske dvorane »ruski večer«, ki je nad vse lepo uspel. Veliko dvorano Ljudske univerze je mariborsko občinstvo docela napolnilo ter s tem pokazalo svoje velike simpatije do članov tukajšnje ruske kolonije, ki jih je vrtnice

Zasebni in avtonomi nameščenci

so imeli v hotelu Zamorec občni zbor, ki ga je vodil predsednik Franjo Miklavčič. Po komemoraciji pokojnega našega vladarja, je podal kratko poročilo o delovanju društva v preteklem poslovnem letu. O tajniških poslih je poročal Rado Leban, o gospodarskem položaju pa blagajnik Hinko Kos. Društvo je imelo 10.000 Din dohodkov in 9.450 Din izdatkov. Delegat zveze dr. Janko Kōstl je podal izčrpno poročilo o delovanju Pokojniškega zavoda in Trgovske bolnišnice blaginje. Pri sledečih volitvah je bil izvoljen za predsednika Tomo Trop.

Ponovljene volitve

Belgrad, 19. maja. AA. Naši javnosti je bilo sporočeno, da se bodo ponovne volitve vršile na 13 voliščih. Glavni volilni odbor pa je kot pristojno telo dognal, da so se na sedmih voliščih od teh trinajstih vršile volitve v popolnem redu in da je treba ponoviti volitve samo na šestih voliščih. Zaradi tega so se te volitve ponovile na teh voliščih 12. t. m., ki pa v nobenem oziru niso vplivale na že znano razmerje med posameznimi listami. Število vpisanih volilcev je znašalo za teh 6 volišč 3482. Glasovalo je 3136 volilcev. Za listo gosp. Bogoljuba Jevtiča je bilo oddanih 1847 glasov, za vse tri opozicijske liste pa 1289 glasov.

Paul Boncour o marsejskem zločinu

Pariz, 19. maja. Avdijenca, ki jo je imel danes dopoldne pri Nj. Vel. jugoslovanski kraljici-materi Mariji g. Paul Boncour, ki jo bo zastopal pri razpravi proti morilecem blagopokojnega viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja, kakor tudi njegova včerašnja avdijenca pri Nj. kr. Visočanstvu knez-naměstniku Pavlu in njegov včerašnji sestanek s predsednikom ministrskega sveta in zunanjim ministrom g. Bogoljubom Jevtičem, so zbudili živahno zanimanje tukajšnje javnosti. Po današnji avdijenci je Paul Boncour sprejel poročevalca Agencije Havas.

V svoji izjavi priznava g. Paul Boncour, da je njegov glavni cilj bil sprejem pri njegovi vzvišeni klijentki, v ostalem pa tudi to pot ni hotel prekiniti svoj dosedanj molk o tem vprašanju, ker mora upoštevati pravice in dolžnosti, ki mu jih nalađa njegov odvetniški stan, in ki se popolnoma strinjajo z željami Nj. Vel. kraljice-matere Marije. Navzlic temu je g. Paul Boncour poudaril dopisniku Havasa, da je za svojega sedanjega bivanja v Belgradu dobil vtis, da mora ta sodna razprava, čigar priprave spremlja jugoslovanska javnost z najživahnejšim zanimanjem, dati Franciji priložnost, da na posebno viden način pokaže svoj gnus nad zločinom, ki je njeno zemljo in njeno gostoljubnost omadeževal s krvjo. Jugoslovanski narod spremlja to zelo dolgo preiskavo z izrednim potrpljenjem. Zato razume, da se je preiskava za-

vlekla predvsem zato, ker se je moralo s številnimi zaslišanji s strani posebne francoske komisije (ta izsledke so sporočali prizadetim po redni diplomatski poti) dognati vse podrobnosti mnogostransko razpredenega in organiziranega napada mednarodnega terorizma, ki mu umor blagopokojnega viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja ni ne prvo ne edino delo.

G. Paul Boncour misli, da bo jugoslovanski narod brezpogojno dobil svojo pravico. Nj. Vel. kraljica Marija, ki je s tem zločinom tako neposredno prizadeta, je dokazala tako dostojanstveno potrpljenje, da se zanesljivo pričakuje, da bo sodna razprava, čeprav bi se ta še zavlekla, pokazala Francijo, da hoče ugotoviti vso odgovornost.

Prišedši v Belgrad, se je g. Paul Boncour podvil, da se živi v okolje, v katerem je živel blagopokojni viteški kralj Aleksander I. Zedinitelj in da si izpopolni svoje neposredne vtise, dobro vedoč, kako naj ta razprava in način njenega poteka in vse izjave, ki bodo na njem padle, vnovič potrdi solidarnost in prijateljstvo med Francijo in Jugoslavijo. Slavni odvetnik, ki je kot bivši zunanji minister in stalni delegat Francije v Društvu narodov od nekdaj poklonjal veliko pozornost mednarodnim vprašanjem, je izkoristil svoje bivanje v Belgradu za konferenco z g. Bogoljubom Jevtičem, s katerim sta si prijatelja in s katerim sta pogostokrat v Zenevi in Parizu sodelovala.

Laval-Göring v Krakovu

Laval „vzhičen“ nad Göringom

Dolgourna pogajanja, ki jim je prisostvoval tudi maršal Petain

Varšava, 19. maja. c. Diplomatski razgovori med Lavalom in Göringom v Krakovu se razvijajo v zelo širokem okviru. Vsekakor sta oba, tako Laval kakor tudi Göring imela zelo široka polnočja, da sta te razgovore tako razširila.

Kakor je poročal že nedeljski »Slovenec« so se večeraj v Krakovu sestali Laval, Göring in Beck na skupno kosilo, na katerem je prišlo do važnih razgovorov med temi tremi državniki. Kosilo je bilo končano nialo pred drugo uro in je nato Göring takoj stopil v zvezo z Berlinom, dočim se je Laval sestel z maršalom Petainom.

Ob 16. uri popoldne pa sta se Laval in Göring znova sestala, tokrat v navzočnosti maršala Petaina. Razgovor je tokrat trajal samo 40 minut, vendar pa je zelo pomemben, ker je Petain kot vrhovni nadzornik francoske vojske moral prisostvovati samo vojaški vsebini razgovorov med Lavalom in Göringom. Pri tem je treba omeniti tudi to, da se je na potu v Varšavo Petain ustavil že v Berlinu in se tam sestel z zastopnikom Hitlerja generalom Reichenauom in pa z vojnim ministrom generalom von Blombergom. Maršal Petain se je takrat s tema dvema generaloma odpeljal na izprehod po Berlinu in je gotovo, da je morala takrat nemška armada staviti francoskemu vojskovodju

zelo podrobne predloge. O teh predlogih sta se v Krakovu ponovno razgovarjala Petain in Göring.

Kako se pa sedaj vsem mudi, se pa najboljša vidi iz tega, da sta se zvečer Göring in Laval ponovno sestala in je večerni razgovor med njima trajal nad tri ure. O usodi teh razgovorov je prav lahko zaključiti svojo sodbo. Priznati je treba takoj, da je imel Laval pri tem sestanku mnogo lažjo diplomatsko pozicijo nego Göring. Göring je imel na svoji strani vse radikalizem sodobne evropske politične stvarnosti, ki ga je kot vojak lahko podčrtal z iskrenostjo, ki je lastna vojaškemu krogom, dočim je imel Laval na svoji strani vse resnične pogoje pogajanj v okviru evropske politike, ker je Nemčija vse preveč osamljena, da bi mogla trditi, da je kdo v Evropi še za njenimi zahtevami in to v trenutku, ko se ji lahko izmakne še celo Poljska.

Zato je lahko razumljivo, da je bil Laval zvečer po teh razgovorih silno vesel in je rekel časnikarjem: »Jaz sem vzhičen nad razgovori z Göringom. Bil sem zmeraj pristaš direktnih razgovorov med odgovornimi državniki. Upam, da se bom lahko kmalu sestel z voditelji nemške države v interesu miru v Evropi.«

Čudni opravi „Jugoslovanske akcije“

V Pragi aretirani Ključ in njegovi načrti

Praga, 19. maja. SE. »Prager Presse« poroča, da so češkoslovaške policijske oblasti aretirale nekoga jugoslovanskega državljana Steva Ključa, ki je osumljen, da je deloval v prid nemške države in na škodo češkoslovaških varnostnih interesov. List pripoveduje, kako so Ključa opazovali za časa njegovega bivanja v Pragi, kjer se je gibal predvsem v krogih nemških diplomatov. Ko se je po enem mesecu vrnil iz Berlina nazaj v Prago, so oblasti odredile hišno preiskavo, ki je dala zanimive podatke o delovanju tega Ključa. Odkrili so med drugim do podrobnosti izdelan načrt za politično sodelovanje Jugoslavije in Nemčije. Pri za-

slišanju je Ključ izpovedal, da je deloval v službi »Jugoslovanske akcije« in v tesni zvezi z belgajskim zastopnikom narodnosocialistične stranke in z zastopnikom nemške »Lufthansa«. V načrtu se zavzema Ključ, ki je o tem razpravljal z mero-dajnimi gospodi v Berlinu, za tesno sodelovanje Jugoslavije in Nemčije, za podiranje francosko-jugoslovanskega prijateljstva in za skupne meje Nemčije in Jugoslavije. Češkoslovaške oblasti so Ključa pridržale v zaporu in bodo vso nabrano gradivo stavile na razpolago pristojnim jugoslovanskim oblastem v nadaljni postopek.

Prvi izidi volitev v ČSR

Praga, 19. maja. c. Ob 19 zvečer so že bili znani prvi izidi z nekaterih volišč:

Pisek: rep. agr. 776, socialisti 1534, Beneš 2001, komunisti 1242, Šramek 888, nemški socialisti 4, Hlinka 6, nemški agrarci 3, obrtna stranka 1337, Henlein 6, fašisti 509, uradniška stranka 241, Kramarjevi nacionalisti 1688.

Kio v: rep. agr. 191, socialisti 662, Beneš 593, komunisti 174, Šramek 351, nemški socialisti 5, obrtna stranka 633, fašisti 59, Kramarjevi nacionalisti 166.

Meretice: agr. 252, soc. 854, Beneš 606, komunisti 279, Šramek 1124, nemški socialisti 22, nemški agr. 3, nemški krščanski soc. 11, obrtna stranka 920, Hlinka 16, Henlein 25, fašisti 44, Kramar 210.

Viškov: agr. 292, soc. 283, Beneš 532, komunisti 148, Šramek 839, nemški socialisti 5, obrtna stranka 700, Henlein 5, fašisti 15, uradniška stranka 27, Kramar 483.

Fulnek: agr. 31, soc. 118, Beneš 52, kom. 65, Šramek 43, nemški soc. 300, nem. agr. 9, nemški kršč. soc. 312, Henlein 1163, fašisti 4, Kramar 20.

Minsku: agr. 303, soc. 795, Beneš 548, kom. 532, Šramek 792, nemški soc. 60, Hlinka 1, nemški agr. 6, nemški kršč. soc. 24, obrtna stranka 959, madj.-nemški blok 200, Henlein 407, fašisti 160, Kramar 525.

Heb: agr. 77, soc. 403, Beneš 465, kom. 392, Šramek 43, nemški soc. 1777, nemški agr. 76, nemški kršč. soc. 1851, obrtna stranka 42, madj. nemški blok 93, Henlein 11514, Kramar 313.

Hori: agr. 348, soc. 1584, Beneš 2078, komunisti 816, Šramek 889, obrtna 1272, fašisti 110, uradniška 42, Kramar 1163.

Tešin: agr. 151, soc. 71, Beneš 600, komunisti 206, Šramek 171, nemški soc. 216, Hlinka 673, nemški kršč. soc. 471, madjarsko-nemški blok 101, Henlein 2024, fašisti 41, Kramar 255.

Paprebóveci: agr. 5, soc. 76, Beneš 88, komunisti 35, Šramek 24, nemški soc. 10, Hlinka 7, nemški kršč. soc. 39, obrtna 20, madjarsko-nemški blok 11, Henlein 1189 in fašisti 66.

Lazi: agr. 205, soc. 415, Beneš 468, komunisti 1633, Šramek 233, Hlinka 703, nemški kršč. soc. 2, obrtna 171, fašisti 23, Henlein 27, Kramar 796.

Bohumín: agr. 9, soc. 235, Beneš 201, komunisti 164, Šramek 73, nemški soc. 36, Hlinka 264, nemški agr. 2, nemški kršč. soc. 47, obrtna 59, madjarsko-nemški blok 1, Henlein 504, fašisti 28, Kramar 120.

Srinarozov: agr. 220, soc. 51, Beneš 86, kom. 403, Šramek 25, nemški soc. 362, nemška obrtna 1938, nemški kršč. soc. 1993, obrtna 10, madj. nem. 257, Henlein 7865, Kramar 10.

Ureditev izseljenske službe

Belgrad, 19. maja. Ministrski svet je podpisal zakonsko uredbu o zmanjšanju plač uradnikom izseljenske službe v inozemstvu. S to uredbo se urejajo plače izseljenskiemu uradništvu, ki so se do sedaj odmerjale več ali manj za vsako osebo posebej. Razen tega ima ta uredba važne odredbe, po katerih je za izseljenske uradnike v inozemstvu določen najmanj triletni staž v ministrstvu za socialno politiko in narodno zdravje, kar je velikega pomena, da bomo imeli v bodoče v inozemstvu sposobne in kvalificirane uradnike, ki bodo kos svojim nalogam. Uradniki, ki so sedaj v službi v inozemstvu in ki nimajo treh let službe v ministrstvu, se bodo morali vrniti v roku 6 mesecev po uveljavitvi te uredbe. Za dnevničarje izseljenske službe v inozemstvu je določen 6 mesečni staž v ministrstvu.

Tendenca uredbe je, da se za izseljenske uradnike v inozemstvu postavljajo ljudje, ki imajo za to vse potrebne kvalifikacije in sposobnosti, da bi mogli z uspehom izvršiti svoje naloge in bi na ta način mogla naša država izseljensko službo v teh težkih časih vršiti tako, da nudi pomoč izseljencem, ki jo toliko potrebujejo in toliko od nje pričakujejo.

APZ se vrača

Belgrad, 19. maja. m. Z današnjim opoldanskim brzovlakom je odpotoval iz Belgrada Akademski pevski zbor iz Ljubljane, ki je priredil, kakor smo poročali, preteklo sredo koncert slovenskih narodnih pesmi. Vsi tukajšnji resni glasbeni krogi so dosedaj zamerjali raznim slovenskim pevskim zborom, da so prihajali koncertirati program, na katerem je bilo precej arabskih narodnih pesmi, ter vedno izražali željo, da bi radi slišali tudi slovenske narodne pesmi, zapete od slovenskega zbora. S koncertom APZ so nadvse zadovoljni in postavljajo ta zbor med najboljše zbore v naši državi. Mladji pevci so se vrnili dobro razpoloženi. Na kolodvoru so se poslovili od svojih belgajskih prijateljev. V slovo so zapeli par pesmi ter obljubili, da pridejo še na obisk. Danes dopoldne je APZ zapel par pesmi na slavnosti, ki se je vršila ob priliki razvija zastave dijaškega pevskega zbora v Dijskem domu. Zastavo je podaril temu koru knez-naměstnik Pavle.

★

Belgrad, 19. maja. m. Danes je nadaljeval delo radiološki kongres. Na dnevnem redu so bila znanstvena predavanja raznih svetovnih radiologov.

Belgrad, 19. maja. m. V Belgradu se je danes proslavil otroški dan. Dopoldne je defiliralo po mestu okrog 4000 otrok.

Belgrad, 19. maja. m. Na občnem zboru srbske književne zadruge je bil zopet izvoljen stari odbor z malimi spremembami.

Od Soče čez Zilo

Sredi Vipavske doline



Stari grad nad Vipavo.

Izpod skrivnostne planote Nanosa in Trnovskega gozda privre tako rekoč v vipavskem trgu na dan močna voda, mrzla Vipava, ki ima tako lep izvir, kakor redko katera druga reka. Mrzla in bistra privre na dan in hiti proti Soči, pa se vedno bolj vije in leni, kakor bi se ne mogla ločiti od svojih vipavskih tal. Samo 32 km je v zračni črti od izvira do ustja Vipave, toda Vipava si je izkopala 47 km dolgo strugo. Nazadnje se vsa umazana in lena združi z bistro Sočo. Njeno poročje zavzema 700 km² površine.

Izvira torej v Vipavi v lepem parku za palačo barona Lanthierija. Pravi, da je voda Vipave privrela iz podzemeljskega Divje jezera pri Idriji. Tega seveda nihče ne ve, vsekakor so to vode iz skrivnostnih jam teh naših planot. Na dan privre na dan do 60.000 kub. metrov vode, ki nikoli ne usahne. Samo enkrat, kar pomni, je voda usahnila. To je bilo ob potresu 31. avgusta l. 1838 — torej pred nekako 100 leti. Tedaj je Vipava ob izviru nenadno začela teči nazaj v jama ter je nato za celih 6 ur usahnila. Čez 6 ur je voda spet prišla in sedaj teče vztrajno že 100 let.

Vipava, dokler je bila pod Kranjsko, je bila središče kranjske Vipave, katera je segala do Hrablj. Danes ji je ves pomen vzela Ajdovščina, kar bi človek z ozirom na čas in razmere tudi imel za posebno znamenje. Vsi italijanski uradi so sedaj v Ajdovščini, katero so naši predniki imenovali po »ajdi«, ki so se še držali tamkaj in ki o njih pričajo še stare razvaline.

Sicer pa je ta del Vipavske doline poln zgodovinskih ostankov, ki pričajo, kako je

Vipavska dolina že od nekdaj bila naseljena. Že pred prihodom rimskih legij se tod prebivali avtohtani rodovi, ki so gojili to zemljo in so tu ostali tudi vpričo rimskih posadk. Te rimske posadke so potem odšle in o njih pričajo le še razvaline »castelov«. Za njimi so potem pred več ko 1000 leti prišli Slovenci in tu ostali. Z nekdanjimi rodovi Ilirov ali Japodov ali Keltov — kdo bo to kedaj dognal? — so se pomešali in ustvarili tip slovenskega Vipavca.

Že v zgodnjem srednjem veku so se na oni strani Vipave, na Slapu, ustanovili malteški vitezi, ki je o njih še polno zgodovinskih prič. Od izvira Vipave pa se lepo vidi na tej strani razvaline »Starega gradu«, ki je tam stal že v 13. stoletju. Sloviti kranjski vojskovodja Baumkirchner je v Vipavi imel svoj »Tabors«, ki se stoji njegov stolp pri mostu, dasi je Andreju Baumkirchnerju že leta 1471 rabelj odsekal glavo. Sredi trga Vipave stoji lepi Lanthierijev grad, ki je sedaj v njem vojašnica.

Vipava je Slovincem dala celo množico znamenitih mož od literarnega pisatelja Boštjana Krleja do učenega Stefana Kocjančiča. V predvojni dobi je bilo slovensko katoliško društveno in združeno delo najlepše razvito v Vipavi. Vipavska vinarska združba je vipavskega vinorejca kar rešila gospodarskega pogina.

Zgodovina Vipave je pestra in živa. Videla je skozi sebe masirati vojaške kolone skoraj vseh narodov. Te kolone so odšle, narod pa je ostal.

»Decadenza« - propadanje

»Popolo di Trieste« pod debelim naslovom »Decadenza« prinaša številke o rojstvih in smrti v mestu Trstu in tržaški deželi:

Meseca marca je bilo v Trstu rojenih 309 otrok, mrličev pa je bilo 333! Torej 24 mrličev več ko rojstev. V tržaški provinci je bilo rojenih 178 otrok, mrličev pa je bilo 109. Torej rojstev 69 več ko smrti.

Meseca aprila je bilo v Trstu 278 rojstev in 297 mrličev; — 19 več mrtvih ko rojenih. V provinci pa je bilo 173 rojstev in 95 mrličev, torej 78 rojstev več ko mrličev.

Pod temi številkami pa list navaja, da so bili v Trstu 10. maja rojeni 4 otroci, mrličev je bilo 7, porok pa nič!

Rojstva v Gorici. Od 29. aprila do 4. maja je bilo v Gorici rojenih 12 dečkov in 9 deklic, skupaj 21.

Imena mrtvih v Gorici. Od 29. aprila do 4. maja je v Gorici umrlo 15 ljudi, med njimi so ta-le imena: Marija Debenjak roj. Baveon, 62 let; Marjana Simšič roj. Paljavec, 83 let;

Ida Reš roj. Kornmüller, 65 let; Lucija Godina roj. Tomadin, 60 let; Marija Martinič roj. Ražem, 67 let; Franc Renko, 68 let; Matilda Cupelj roj. Brumat, 60 let; Alojzija Pavlin roj. Fon, 60 let; Frančiška Bregant roj. Nemeč, 82 let.

Izpred posebnega sodišča za zaščito države

Dne 10. t. m. je posebno sodišče v Rimu sodilo skupino obtožencev, ki so v družbi »vodi antinacionalno propagando« v provincah Trst, Gorica in Videm (Udine), in sicer meseca junija l. 1934. Obtoženci imajo skoraj sama laška imena in so: Otello Modesti, Antonio Fumis, Gianni Pertot (I), Riccardo Morzutti, Giuseppe in Olimpio Spontoni, Ruggero Bersa (I), Ferdinando Piel, Renato Apostolo, Bruno Malaroda, Giovanni Butignan, Giovanni Pietro Fiess, Valentino Gobet, Ermenigildo Pollo, Rodolfo Fain, Sergio Visentin, Licinio Cueti (Kokot!), Odino Sottili, Massimiliano Baroni. — Državni pravduik je za-

je približno v svoji notranjosti. Telesno in duševno zdravi ljudje so tudi na zunanji vesel in zadovoljni in krepko življenje diha iz njih. Takih ljudi je samo življenje. Ti ne poznajo nobene čmernosti in nobene potrtosti. Kisl in čmerni obrazi so posledica notranje nezadovoljnosti, ta notranja nezadovoljnost pa ni znak tistega lepega notranjega ravnotežja, ki daje človeku vedno nov pogum in krepki njegovo življenjsko silo, ampak je huda bolezen, in če moje stare oči še prav vidijo, mora biti kar cela Ljubljana prav močno bolna! Bolnik pa ne more biti vesel — taki bolniki so redki, ki jih tudi bolezen ne spravi iz duševnega ravnotežja.

Zdravniki so nekdaj imenovali jetiko »dunajsko bolezen« in kakor pravijo, so na Dunaju pisali na znane črne tablice nad bolnikovim vzglavjem namesto »Tbc« (tuberkuloza) raji »morbus viennensis« — dunajska bolezen, da niso bolnikov preveč plašili. Splošno nezadovoljnost, ki vlada danes v Ljubljani, pa bi prav lahko imenovali »ljubljanjsko bolezen«, ki pa ni prav nič nevarna. Vsaj meni se tako zdi, ker mislim, da nekoliko vem, odkod prihaja ta nesreča — pa ne samo v Ljubljani, ampak tudi drugod.

Večina ljubljanskega sveta je namreč že tako ustvarjena, da bi vsak rad »nekaj« bil; samo to noče nihče biti, kar je. Pred kavarno, kamor zahajam po svoji stari navadi lenarit, stoji dolga vrsta avtomobilov. Dan za dnem. Dokler stoji avtomobil mirno na ulici, se živje živ krst ne zmeni. Čisto drugače pa je, če se kdo pred avtom ustavi in če začne vožati odpirati vrata in že zaropota motor. Takrat začno ljudem iz oči švigati strupene strele, da se človek boji, da bo vsak hip vse skupaj razneslo: avto in vozača in gosta! Zraven pa slišiš žalostne besede: O, kako srečen je ta človek! Človek se pa še pod smarno goro ne more potegniti! Ti prokleti svet! Itd. Takih prizorov sem opazoval že nič koliko, vselej sem se pa od njih tako priščno smejal na tihem, čeprav resnega obraza, ker taka človeška neumnost res drugega ne zasluži, kakor da se smeješ nad njo! Mene, navadnega člo-

»Kärntner Tagblatt« o slovenski manjšini

»Kärntner Tagblatt« v številki z dne 9. maja v uvodniku pod naslovom »Za narodno pomirjenje« piše takole:

Ob delu za politično obnovo Avstrije se je pojavila v uradni manjšinski politiki vlade tej politiki svojstvena odkrita volja, da je treba narodno manjšino v deželi zadovoljiti in ji zajamčiti pravice, ki ji po naravi pritečejo. To načelno stališče in stremiljenje je za državo, katera naj je zgrajena na krščanski podlagi, samoočelno umevno. Kanceler Dollfuss in kancler Schuschnigg sta opetovano na javnih zborovanjih in deputacijam izjavila, da hoče vlada manjšine zadovoljiti in spoštovati njihove narodne pravice. Ni ostalo samo pri besedah, državni uradi se že precej časa bavijo z izvedbo tega načelnega državnega stališča napram manjšinam.

Pri tem je zelo značilno, da se smeje v zadnjem času z manjšinskim vprašanjem baviti gotovi listi s prozornim namenom in da smeje »Freie Stimmen« govoriti o »ogroženih enotni Koroški«, ko je tod na delu vladna politika pomirjenja. »Priložnostni« »trudniki« napadajo v teh listih vlado v zelo prozorni obliki. Tisti, ki so članke pisali, poznajo seveda razmere iz svojega posla, vodijo pa jih očitno drugi cilji. Gre jim kratko za to, da motijo delo, ki ga pospešujejo tudi razumnejše in uvidevnejše osebnosti iz tako zvanih nacionalnih krogov, in vzbujajo strasti. Koroško manjšinsko vprašanje so, kot smo že večkrat poudarili, voditelji nemških manjšin v drugih državah spoznali v njegovem pravem pomenu in sedaj so tudi voditelji nemškega šolskega društva Südmarke pozdravili dejstvo, da se na Koroškem išče rešitev. Če torej »priložnostni« »trudniki« vprašujejo, kako gre nemškim manjšinam, ali dobijo, kar hočemo na Koroškem dati Slovincem, potem to vprašanje dokazuje na eni strani svoj namen, na drugi strani pa nacionalno kratkovidnost gotovih krogov. Manjšinsko vprašanje je predvsem nemško vprašanje in previdnost ter modrost narekuje, da se tam, kjer Nemci odločujejo, spoštujejo manjšinske pravice. Tako utrjujejo dejanski in moralni položaj nemških manjšin, za katere moramo taisto zahtevati, kar mi tukaj manjšini postavno priznamo. To je narodna manjšinska politika.

S poudarkom naglašajo nacionalni krogi, da je nemstvo pri nas baje ogroženo, govorijo o nemškem kulturnem krogu, h kateremu se baje prištevajo koroški »vindišarji« in temu krogu nasproti postavijo srbski krog, kateremu baje hočejo pripadati sovinitvi izmed Slovincem. Baje zahtevajo Slovinci celotno jeklovno-mešano ozemlje v samoupravo, kar pomeni za nacionalne nezadovoljne teritorialno oddelitev ozemlja. Slovinci, tako pišejo, zahtevajo učitelje, zdravnike, duhovnike in te že vnaprej imenujejo od dežele plačane agitatorje, ki stremijo samo za tem, da odrgrajo »vindišarje« od državnega naroda, jih poslovenijo in tako v teku let ustvarijo predpogoj za delitev dežele potom teritorialne samouprave. Vsem stremljenjem, da se nudi Slovincem kot narodni manjšini pravica, odgovarja pisec v »Freie Stimmen« s kategoričnim: Nikoli!

Tako jezdi kratkovidna nemška svobodomiselna strankarska politika slepo naprej in je ne briga dalekosežnost zadeve, s katero se peča površno in s svojim namenom. Čudno se zdi, da je taisti list zagovarjal narodne socialiste, ko so iskali veleizdajalskih vezi onstran Karavank in hoteli zavzeti Avstrijo za ceno delitve Koroške. Četudi je to dokazano, vendar velenemški list ni videl pri tem Koroške ogrožene. Ker pa sedaj vlada hoče resno doseči sporazum z narodno manjšino — na kar nekdanji liberalni in svobodomiselni mogotci niso nikdar mislili — zato pivjejo: Roke proč od Koroške...

... Pri reševanju manjšinskega vprašanja mora biti poleg krščanskega stališča vodilo tudi avstrijsko poslanstvo v srednji Evropi. Mi hočemo in moramo biti most med narodi, nosilci sporazuma med ljudstvi. To zahteva poleg lepe besede tudi delo, s katerim moramo začeti v lastni deželi. Kdor vprašanje pri nas pozna in se ozira na položaj manjšine, ve, da bo imelo tako delo samo ugodne

hteval kazen od 3 do 20 let ječe. — Modesti je bil obsojen na 20 let, drugi pa od 3 do 12 let.

Dne 14. t. m. pa je rimsko posebno sodišče sodilo d ugo skupino obtožencev iz tržaške province. Ti so: Jožef Gruden iz Devina, Angel Furlan iz Ogleja, Giovanni Battista Toninatti iz San Vito v Furlaniji, Luigi Violin iz Ogleja, Albin Pertot iz Nabrežine, Anton Beneš iz Tržiča ob Soči, Umberto Visintin iz Ogleja, Kverin Bogatec iz Sv. Križa pri Nabrežini, Giuseppe Sandrigo iz Ogleja, Viljem Peternič iz Ogleja. — Obsojeni so bili: Gruden, Furlan in Beneš na 7 let; Toninatti, Violin, Visintin, Sandrigo, Peternič, Bogatec na 6 let; Pertot na 5 let ječe.

veka, namreč najboljši »Rolls-Royce«-avto, ki ga imajo za naj-, naj-najlepšega, »dražjega« itd., prav toliko vznemirja kakor priprosta ciza, ki jo vozi okoliško dekle vsak dan v Ljubljano, dokler imam kolikor toliko zdrave noge, in mi, ki se vozimo iz Ljubljane v Kranj v tretjem razredu železnice, se pripeljem tja prav takrat kakor tisti, ki pobirajo bolhe žlahtnih salonskih pinčev na mehkih blazinah prvega razreda! Seveda, prvi razred vzbuja občudovanje, čeprav le občudovanje bedakov, in vzbuja zavist; to je pa za nekatere ljudi silno prijetno mazilo in duševni užitek, da mu ga na svetu ni enakega...

Vsa nezadovoljnost torej, ali pa vsaj velik del te nezadovoljnosti, ki dela nekaj tako vesele obraze ljubljancem in ljubljankam in morebiti tudi Mariborčanom in Mariborčank dandanes tako meglene, oblačne in žalostne, prihaja iz neutешene, pa tudi popolnoma nepotrebne in nesmiselne baharije. »Le pogled ga,« ti nekaj pravi v tvojem srcu, »ta pa nosi zlato verižico — ti je pa nimaš!« In ker je nimaš, moraš biti siten in nezadovoljen! »Ta pa večerja purana — ti ga pa ne!« — bodi torej še enkrat bolj kisel in nezadovoljen, čeprav dobro veš, da se boš s krompirjem, z žganci in z zeljem prav tako nasitil ali pa še bolj kakor s puranom. To pa velja le za doma; toda če človeka gledajo drugi ljudje? Kje sta potem ugled in čast? Zakaj bi pa moral ravno puran pomeniti ugled in čast, krompir ali fižol pa ne, tega pa res ne vem! Purane rede tudi s krompirjem in z žganci, torej je čisto veeeno, ali pride v žlecode krompir naravnost iz sklede ali pa v obliki purana!

Velika škoda se mi zdi to, da se niso iznašli očal, s katerimi bi se dali gledati v notranjost ljudi. Za Ljubljano in Ljubljance — pa tudi še za druge ljudi — bi bila taka očala nekaj strašnega. Če bi na pr. mene postavili za ministra, bi se mi gotovo prišlo pol Ljubljane priklanjati ali pa cela, in vsi bi mi čestitali — z jeziki. Če bi pa človek takrat nataknil taka prodirna očala, to bi videl v človeških srcih umazanega gnoja, zavisti in klevti-

posledice za nemške manjšine ter za sporazum in pomirjenje med narodi.

Manjšinsko vprašanje na Koroškem se — kot ostala slična narodna vprašanja — ne bo reševalo s tiazami in ne z liberalnimi načeli minule dobe. Načela, ki bodo pri reševanju manjšinskega vprašanja edino merodajna, so: naravne pravice, uko-renjene v temeljih krščanske države; sporazum in pomirjenje med narodi, kot to tirja poslanstvo Avstrije; pomoč nemškim manjšinam v drugih državah. V tej manjšinski politiki ni prostora za nacionalno ozko srčnost, za nacionalni strah in osebno maščevalnost —

»Koroški Slovenec« dodaja temu: »Veseli nas, da najdemo v jedrnatem odgovoru nemškega lista potrjene svoje lastne misli, ki so manjšino svojočasno napolile k polnemu sodelovanju na obnovi države. K odločno in jasno izražene stališče nemških krogov k manjšinskemu vprašanju v deželi zamoremo krščanskim nemškim krogom samo čestitati.«

»Heimatbund« na agitaciji

Iz prozornih namenov je začel kulturni odsek koroškega Heimatbunda z vso naglico in v nemo vršiti med našim slovenskim ljudstvom svojo nemško propagando. Z avtom vozijo pevce, govornike in odre vsako nedeljo kam drugam. Bili so že v Pliberku, Grebinju, Grabstajnu, Pokrčah, Ličji vasi, Kotmari vasi, Svetni vasi, v Stebnu pri Bekstanju, Ločah, v St. Jakobu v Rožu in na Bistrici. Naslov njihove igre »Der Bürgermeister von Hintertupfenbach« znači kakovost teh nastopov. Ljudstvo je napram tej nenavadni in nemške kulture nevredni reklamir brezbrizno. Mnogokod pa se čudi, kako ta organizacija spoštuje svojočasno kanclerjevo izjavo o vrednosti narodnega odpadništva. Če kod, smemo govoriti o sabotaži vladnega dela baš pri tej propagandi nemškega Heimatbunda.

(»Koroški Slovenec«.)

Fey na Koroškem

Celovec, 16. maja. Kot je »Ponedeljski Slovenec« že pravilno poročal, se je v soboto 11. maja pripeljal na Koroško generalni državni komisar za javno varnost minister major Fey. Najprej je obiskal Labudsko dolino, kjer je inspiciral vse heimwehrovske in druge oborožene mladinske organizacije. Dalje časa se je zadržal v St. Andražu v Labudski dolini. Od tam se je odpeljal po državni cesti skozi Velikovec v slovenski Rož, kjer so mu v Borovljah v nedeljo jutraj priredili izredno slovesen sprejem in mu izročili tudi diplomlo častnega člana Borovelj. Sprejel je tudi vse voditelje Heimwehra in domovinske fronte iz gornjega in spodnjega Roža in se zanimal za varnostne razmere v tem obsejnem ozemlju. Zvečer se je vrnil v Celovec, kjer so njemu na čast priredili veliko manifestacijo v dvorani hotela Sandwirt, kjer je imel min. Fey, ki ga sedaj nazivajo že »Reichsführer« velik političen govor. Razlagal je predvsem potrebo velike vsedrjavne organizacije žrtve svetovne vojne, ki bi se jim kot člani priključile tudi žrtve vseh krvavih vstaj v Avstriji. Fey je v ponedeljek nadaljeval svoje inspekcijsko potovanje proti Beljaku in Spitalu ob Dravi ter se je čez St. Vid vrnil zopet nazaj na Dunaj. V Celovcu je mnogo povpraševanja po tem, kaj je prav za prav iskal minister Fey na Koroškem, ker organizacija vojnih škodovancev in invalidov vendar ni mogla biti glavni predmet njegove tako obširne inspekcije vzdolž južne državne meje.

Duhovniške vesti. Za upravitelja pliberške dekanije je bil imenovan svetnik J. Vintar v Smihelu. Za župnika v St. Lipsu je bil instaliran g. J. Pollak. Za provizorja v Pliberku je imenovan g. J. Koglek.



Hribolazec in njegova žena doma pribijata na steno žeblje za podobe.

Tako naokrog

Ljudje deževnih dni navadno nimajo radi; ne samo zaradi mokrote, ki jo jako neprijetno občutimo vsi, ki nosimo raztrgane podplate, ampak tudi zaradi čmernosti in puščobe sivih deževnih dni, ki prihaja tudi na človeka in ga navadno tako prevzema, da ni za nikamor. Deževnega vremena se vesele samo tisti ljubljanci in ljubljankice, ki imajo lepe, nove dežnike z modernimi kljukami, in pa nove plašče za dež. Take lepe kljukice in novi plašči vzbujajo namreč po mnenju njihovih lastnikov pri drugih ljudeh globoko občudovanje in še globljo zavist in prav Ljubljancem ni nikdar tako srečen in zadovoljen kakor takrat, če živi v prepricanju, da njega in njegovo kljuko občuduje ves svet.

V Ljubljani se pa večkrat zgodi tudi to, da nad mestom zasije lepo, toplo sonce. Nekateri ljudje sicer tega ne verjamejo, ampak pravijo, da sije nad Ljubljano samo »sonce« — to je pa meni vseeno. Ali »sonce« ali »sonce«, samo da je lepo in gorko in da cela Ljubljana cvete. Čvesti so začeli še obsekani kostanji v Zvezdi in zato se nič ne čudim, če so celo moje stare hlače poglale svoje cvetje na spodnjih robovih hlačnic. Prijetna toplota in pogled na lepo in bujno cvetje pa dela ljudi vesele in korajžne in zadovoljne, pa ne povsod. V Ljubljani se drže ljudje navadno tudi ob najlepšem soncu in ob najbujnejšem cvetju nekam tako žalostno, pobito, potrito in otožno kakor tisti otroci, ki so jim kure kruh pojedle. Nikjer nič smeja, tistega veselega in neprišljenega, ampak sama žalost in otožnost in dolgočasnost, ki je iz Ljubljane ne more pregnati niti »sonce« niti »sonce«, tako, da mora človek misliti, da je Ljubljana mesto patentiranih starcev, brez mladine, brez veselja!

Zame je ta pojav nekaj čudnega in nerazumljivega. Pa mi je prišla te dni v roko neka knjiga, kjer sem bral, da je človek na zunan tak, kakršen

ne, čeprav vsak ve, da vsa tista zavist in tista jeza nikomur drugemu ne škoduje kakor samo zavistnežu samemu, ker mu jemlje vsako veselje do življenja. Zato pa še danes ne razumem, zakaj načelniki raznih uradov tako radi sprejemajo poklone svojih »podanikov«. Ali ne vedo, koliko so vsi tisti pokloni in tiste lepe besede vredne. Če bi jaz bil »načelnik«, o — bi hinavce in lažnivce kmalu poglal!

Še na slabšem pa, kakor je moški svet, je v tem oziru ljubljanski ženski svet — mogoče tudi v Mariboru ni nič drugače. Le reci kakšni ženski, da je »najlepša« ali kakšno drugo podobno oslarijo, in druga ženska naj to sliši, pa boš kmalu vedel, kaj je ženski jezik in ženska zavist, namreč tista prava ljubljanska zavist. Če si pameten, se boš seveda tisti jezici smejal, in če si še bolj pameten, boš izzval namenoma še eno tako porcijo jeze ali jezice — kaj ti pa morejo? Ali pa naj te nesreča zanese v kakšni kavarni v bližino tiste mize, kamor hodijo »dame« pit svoj »five-o'clock-tea« (half-o-klo-ti) ob šestih zvečer; tam jih boš slišal! Najhuje je seveda takrat, če »dame« zvedo, da se je ta ali ta poročila — »da werden Weiber zu Hyänen«, pravi nemški pesnik.

Vsa ta zavistnost pa in iz nje izvirajoča nezadovoljnost in vsa ta baharija je popolnoma odveč, in ko bodo tudi v Ljubljani ljudje to resnico spoznali, da je boljše in pametnejše biti to, kar si, kakor pa se delati za nekaj, kar nisi in tudi nikoli ne boš, takrat bodo Ljubljancem zopet stari veseljaki, ki se bodo rado smejali, kot so se nekdaj, četudi so popili več evička kot šampanjca in pojedli več krompirja kot pečenke.

Kmalu se to seveda še ne bo zgodilo. Zato pa se bomo sitim in čmernim ljubljanskim obrazom na tihem toliko bolj smejali mi, ki poznamo to bolezen, ker smo jo že srečno preboleli, pa smo sedaj zopet srečni, zadovoljni in veseli, pa naj bo vreme v Ljubljani lepo ali pa grdo, in ravno zato, ker smo veseli, hodimo lahko delat pod Tivoli dober vti.

Nedeljski sport

Primorje : Slavija (S) 3 : 1 (0 : 1)

Ljubljana, 19. maja.

V današnji liga tekmi, kateri je prisostvovalo nad 1500 gledalcev, je naš zastopnik v ligi zaslužen premagal sarajevsko Slavijo ter si priboril dve krvavo potrebni točki. Kako važna je bila današnja tekma, so se zavedali tudi gledalci, saj so hoteli kar pomagati Primorju, ki je zaigralo danes s tako pozhrtvovalnostjo in s tako voljo, kakor malokdaj. Nastopilo je danes Primorje zopet kompletno, vendar še vedno oslabljeno, kajti blesure posameznikov se še niso zacelile. Toda izredna volja do zmage je vodila danes te, do skrajnosti pozhrtvovalne fante, da sta ostali oči točki doma.

Sodniku g. Podubskemu iz Zagreba sta se predstavili moštvi v naslednjih postavah:

Slavija: Bosnić, Pavlič, Stejčić, Eugenić, Djurović, Krajnc, Stanković, Marić Sl., Rajčić, Marić, Dugonjić.

Primorje: Logar, Hassl. Bertonec, Zemljak, Slamić, Boncelić, Janežič, Pupo, Makovec, Bertonec, Zemljak.

Sarajevska Slavija je simpatično moštvo, ki je zaigralo z velikim elanom in voljo do zmage. Bila je v prvi polovici malo boljše od domačih, saj boljši start je imela in tudi tehnično je nadkriljevala domače. Obramba je bila v prvem delu igre izvrstna. Najbolje se je pri celi igri odlikoval vratar, ki je tako branil svoje svetišče, da si boljše skoraj ne moremo misliti. Dobljenih golov v drugi polovici ni on kriv in bi jih tudi drugi renomiranejši vratarji ne mogli braniti. V drugem polčasu pa je napravila Slavija ono taktično pogreško, ki jo opazimo tudi pri naših klubih dostikrat. Prišla je kompletna v obrambo, kar je bilo zanj usodno. Celih 45 minut se vendar ne da držati rezultata. Nekateri med njimi igrajo preostro, surovo, zaradi česar so posebno trpeli naši blesiranci.

Primorje je danes pokazalo, da gre za biti in ne biti. S tako pozhrtvovalnostjo jih že res dolgo nismo videli igrati. Imeli so pa v prvi polovici in deloma tudi v drugem delu igre izredno smolo. Zogla ni hotela in ni hotela v mrežo, kakor bi bilo vse začarano. Toliko zrelih šans, pa nič. Bila mu je Slavija v prvem polčasu sicer enakovreden partner in tudi sojenje oziroma nesojenje pogrešk naspotnika je vplivalo na moštvo, vendar vse to še zdaleka ne odtehta velike smole, ki so jo imeli danes črno-beli. V drugem polčasu se je pa tudi njim nasmejela sreča. Naspotnik preide v obrambo,

domači pa pritiskajo na njegov gol in iz nevarnih situacij se izcimijo nešteto kornarjev proti Slaviji. In v 22. minuti sledi iz serije kornarjev prvi gol za domače in izenačenje. In od tedaj je šlo vedno bolje.

V moštvo ni bilo izrazito slabe točke. Blesiranci sicer niso bili stoodstotno na mestu, vendar so rešili svojo nalogo v popolno zadovoljstvo. Nesigurni je bil golman, na katerega račun gre deloma dobljeni gol. Srednja črta je bila danes dobra in tudi napad, kateremu je zlasti prvi polčas Makovec slabo pomagal, se je pokazal po daljšem času s svoje dobre strani. Moštvo je kot celota napravilo danes vse, kar se pri teh razmerah sploh napravi da. Graja pa je tudi danes preostro igro nekaterih in Hassl je bil zaradi nefair sportnega izpada zaslužen izključen.

O igri tole: Prvi polčas je bil poln napetih situacij, ki so opetovano spravile v nervoznost navzoče gledalce. Igra je bila ves čas odprta in naspotnika sta si bila enakovredna. Imeli so pa eni in drugi tudi precej sreče. V 22. minuti postavi Marić z glavo po streli iz kota 1:0 za Slavijo. V drugem polčasu preide Slavija v obrambo in Primorje izvaja napad za napadom na njen gol. Njegovo premoč je videti že samo iz kornarjev, ki so se vrstili eden za drugim. Prvi gol za črno-bele je dal Zemljak z glavo v 28. min. po streli iz kornarja. V 32. minuti strelja Zemljak v prečko, zogla se odbije na tla in Janežič jo porine z glavo v mrežo in stanje se spremeni v 2:1 za Primorje. V 40. minuti strelja Bertonec, zogla se odbije od prečke. Pupo jo porine z glavo in 3:1 se glasi za Primorje.

Sodnik g. Podubsky iz Zagreba ni imel današnje igre v oblasti. Poleg tega je pregledal mnogo rok v škodo obeh in je sploh dopustil preostro igro. Gola, o katerem trdi Slavija, da je bila zogla čez črto, pa ni mogel videti, ker je bil na sredni igrišču. Njegova krivda pa je, ker ne gre za sredi.

Predtekmil: Primorje jun. : Hermes rez. 1:1. Primorje : Bratstvo 3:0.

Prvenstvene tekme II. razreda:

Jadran : Slovan 3:1.
Sloga : Svoboda 2:0.
Reka : Slavija 7:0.
Grafika : Mladika 5:0.
Mars : Korotan 3:1.

Lahkoatletski miting ASK Primorja

Ljubljana, 19. maja.

Včeraj se je pričel, danes bi se pa moral nadaljevati lahkoatletski miting ASK Primorja, ki je veljal obenem kot izbirni miting za sestavo reprezentance Ljubljane, ki nastopi prihodnjo soboto in nedeljo proti reprezentanci iz Beograda. Tekem so se udeležili še atleti SK Ilirije ter Slovana in Korotana. Pogrešali smo nekaterih atletov, ki smo jih videli letos nastopati tako, da oni, ki je prišel včeraj na igrišče Primorja z namenom, da vidi ljubljanske reprezentante, ni prišel popolnoma na svoj račun; kajti manjkali so ravno najboljši atleti, ki nas bodo prihodnjo soboto in nedeljo prav gotovo z uspehom zastopali proti Beogradu. Vsled elabega vremena se današnji program ni dokončal in se bo sestavila reprezentanca na podlagi rezultatov včerajšnjega dne, odnosno na podlagi rezultatov, ki so jih dosegli atleti v zadnjem času. V naslednjem se rezultate prvih treh plasirancev v vsaki disciplini.

100 m seniorji: 1. Cerar Drago (Pr.) 11.1.
2. Zgur M. (Pr.) 11.7. 3. Urbančič A. (Pr.) 11.8.
100 m jun. C. 1. Malnarčič J. (Pr.) 12.3. 2. Malahovsky R. (Pr.) 13.00. 3. Baloh E. (Pr.) 13.2.
Met krogle sen. 1. Jeglič (Il.) 12.58 m. 2. Serše L. (Pr.) 11.52 m.
Met krogle jun. C. 1. Pribošek (Il.) 12.25 m. 2. Baloh E. (Pr.) 11.43 m. 3. Skaza M. (Pr.) 11.36.

Rokomet

Zagreb (srednje šole) : Ljubljana (srednje šole) 7:5 (3:5).

Ljubljana, dne 19. maja.

V današnji rokometni tekmi se podlegli ljubljanski srednješolci zagrebškim tovarišem. Tekma je bila na Stadionu, da je vzbudila pri nas še dokaj zanimanja, in zasluži, da jo povsod upeljemo.

Predno preidemo na potek igre kot take, bi omenili, da spada rokomet (Handball) med najhitrejši in najlepše igre sploh. Pri nas poznamo samo nogomet, katerega rokomet v vsakem pogledu nadkriljuje: bodisi v hitrosti, zanimivosti, hitro se menjajočih situacijah in končno je tudi iz telesno-vzgojnega stališča rokomet daleko boljše igra kakor nogomet.

O rokometu je naš list že obširneje poročal in je objavil tudi njegova pravila. Kaj je prav za prav rokomet? Rokomet je igra, ki sili v splošnem nogometu, le da igrajo igralci z rokami, ne z nogami. Vsako moštvo šteje po 11 igralcev, izmed katerih je eden vratar, dva sta branilca, trije so krilci in pet je napadalcev. Igrišče je dolgo 90 do 110 metrov, široko pa 55 do 65 metrov. Gol je visok 2,40 m, njegova odprtina pa meri 7,30 m. Zogla lahko igralec meče, udarja, suva in lovi s pomočjo rok, ramen, glave, tilnika, stegna in kolen, na poluben način. Prepovedano pa je: z žogo v roki teči več kakor 3 korake (velja tudi za tek na mestu); dlje kakor tri sekunde držati žogo v rokah; dvakrat se dotakniti žoge, predno se je žoga sama dotaknila kakega drugega igralca, prečkati al tal (metanje v zrak in premetavanje v rokah); dotakniti se žoge z golenom in stopalom.

Pri obeh moštvih je bilo opaziti začetništvo. Ljubljancem se je to še bolj poznalo, saj ni čudno, to je bil njihov prvi nastop v rokometu, ki so ga prav malo vadili. Toda že današnja rokometna tekma je pokazala, da bo to bolj zanimiva igra, kakor nogomet, samo da bomo imeli enkrat priliko videti dve res prvovrstni rokometni enajstori. Ljubljanskim telovadnim profesorjem pa priporočamo, da upeljejo to lepo in zanimivo igro na vseh srednjih šolah.

Izbirni lahkoatletski miting srednješolcev

Ljubljana, 19. maja.

Kljub deževnemu vremenu, ki je zelo oviralo vse današnje prireditve, so se vršile na letnem telovadišču v Tivoliju lahkoatletske izbirne tekme ljubljanskih srednješolcev za sestavo reprezentance, ki nastopi proti Zagrebu. Vodstvo tekem je bilo v rokah ljub-

ljanskih srednješolskih telovadnih profesorjev, ki so tudi fungirali kot sodniki pri posameznih disciplinah. Tekem, ki so se razvijale še dokaj hitro, se je radi dežja udeležilo bolj malo gledalcev, največ srednješolcev. Med srednješolsko mladino smo opazili nekaj dobrih lahkoatletov, ki bodo v bodočnosti, ako se bodo posvetili lahkoatletskemu sportu, dosegali prav lepe uspehe. Sploh bi bilo zelo dobro, ako bi se v bodoče organiziralo več srednješolskih lahkoatletskih mitingov, ker le na ta način bomo prvič prišli s tem sportom med srednješolsko mladino kam naprej in drugi bomo tudi med drugim ljudstvom vzbudili zanimanje za to tepo sportno panogo. Starter pri tehki se je posluževal mesto pištole robca, kar je nekoliko motilo ne samo tekmovalcev ampak še bolj gledalce ne glede na to, da je tako nemogoče ugotoviti popolnoma točnega časa. Naši reprezentanci želimo v Zagrebu popolnega uspeha.

Rezultat današnjega srednješolskega izbirnega metinga je ta-le:

100 m: 1. Jeločnik, kl. g. in Erbar III. r. g. 12 sek. 2. Kosec, III. r. g. 12.2. 3. Tušek, III. r. g. 12.2.

Krogla: 1. Kajfež, III. r. g. 13.10. 2. Pogelšek, II. r. g. 12.86. 3. Kosec, III. r. g. 12.07. 200 m: 1. Bajda, III. r. g. 25.7. 2. Čuk, III. r. g. 26. 3. Jeločnik, kl. g. 26.

Skov v daljavo: 1. Erbar, III. r. g. 5.79. 2. Malič, III. r. g. 5.36. 3. Simnić, III. r. g. 5.36. 1500 m: 1. Djinnovsky, II. r. g. 4.55.3. 2. Poljšak, I. r. g. 4.56. 3. Kogovšek, III. r. g. 4.59.8.

Kopje: 1. Cerar I. r. g. 45.40. 2. Pogelšek, II. r. g. 37.50. 3. Kosec, III. r. g. 37. Disk: 1. Kajfež, III. r. g. 39.52. 2. Kosec, III. r. g. 35.20. 3. Pogelšek II. r. g. 32.44.

Skov v višino se ni vršil radi zmočenega terena.

Celjski sport

SK OLIMP : SK JUGOSLAVIJA 3:2 (1:2).

Celje, 19. maja.

Na Glaziji se je danes popoldne odigrala prvenstvena drugorazredna tekma med Olimpom in Jugoslavijo. Jugoslavija je tekmo izgubila šele v 2. polčasu, medtem ko je v prvem polčasu vodila z 2:1. Igrala je mnogo boljše kakor preteklo nedeljo, igralci so se zelo potrudili in bi zaslužila vsaj neodločen rezultat. Drugi gol za Jugoslavijo je bil avtogol, prvi gol za Olimp pa skoraj neubranljiv, ostala dva gola pa sta padla deloma po krivdi

obrambe Jugoslavije. Ko bi imela Jugoslavija v napadu dobrega strelca, ki bi znal izkoristiti zrele situacije, bi gotovo odnesla lepo zmago.

Tekma je bila ves čas razgibana in včasih zelo zanimiva. Dočim so se igralci Jugoslavije odlikovali s fair igro, se je Olimp odlikoval z borbenostjo in tudi precejšnjo surovostjo. V 1. polčasu se je zgodil na igrišču nesrečen slučaj. Pri karambolu med levim halmom Jugoslavije Nikoličem in igralcem Olimpa Grgo Trvdkovičem si je slednji zlomil nogo in so ga morali odpeljati v bolnišnico.

Sodil je g. Veblo objektivno. Občinstva precej.

Mariborski sport

Maribor, 19. maja.

NOGOMET

V podzveznem prvenstvu sta se na igrišču Svobode danes srečala v borbi za točke SKS Svoboda in Rapid. Rapidu se je posrečilo z rezultatom 7:3 (3:0) osvojiti obe točki. Tekma je deloma bila prav napeta. V 15. minuti drugega polčasa je bilo stanje že 6:0, ko se je moštvo Svobode trgnilo ter v efektivni igri pritisnilo Rapida za 20 minut popolnoma v obrambo in zaslužen doseglo 3 gole. Sodil je g. Nemec v običajnem stilu. Občinstva precej.

SK Maribor : SK Celje 1:3 (1:0).

V tekmovalstvu za prvenstvo LNP so danes Celjani gostovali v Mariboru. V Ljudskem vrtu so odigrali tekmo z SK Mariborom. V odločni in deloma prav dobri igri so si zasluženo osvojili dve važni točki. Moštvo Maribora na noben način ni zadovoljilo. Niti ene formacije ni pokazalo, niti prave volje, niti znanja. Se najboljše sta bili obe krili. Trio je bil nemogoč. Vseh možnih šans ni znal izrabiti niti eden. Koren v голу je imel slab dan. Celjani so presenetili z izredno pozhrtvovalnostjo. Napad je bil prav nevaren, krilo zelo poudarjeno, krilska vrsta je bila defenzivno boljše. Branilca sta dobro ščitila, vratar pa je branil, kar je dobil.

Potek igre: V 15. min. gol za Celjane iz centra desnega krila (1:0). V 17. min. drugega polčasa radi navidezne faule nad Tončkom 11 metrovka proti Celju, ki jo Duško pretvarja v izravnan gol (1:1). V 30. min. nespornu obrambo Maribora, ki ga Celjani izkoristijo (2:1). V 40. min. sijajen strel levega krila, kornar, desna zveza z glavo sigurno zabije in postavi 3:1 končni rezultat.

Sodil je g. Ramovž iz Ljubljane. Občinstva okrog 500.

V predtekmi sta nastopili mladinski moštvi obeh klubov. Zmagali so sigurno z dobro igro Mariborčani 4:1.

V Ptujju je gostovala rezerva SK Že ezničarja in je odigrala z SK Ptujem prijateljsko tekmo — 3:1 za Železničarja.

TENIS

Maribor : Rapid 0:4.

V drugem kolu državnega prvenstva moštev sta nastopila na lepih igriščih ISSK Maribor, zgoraj imenovana protivnika. Rezultat ne kaže pravega razmerja sil, ker so se deloma vodile ostre borbe za vsako točko. Rapidovi igralci so pokazali boljše žolo, Mariborcem se še vedno pozna pomanjkanje treninga.

Rezultati posameznih iger so:
Gasparin (M) : Hitzel (R) 0:6, 2:6.
Pušenjak (M) : Leyrer (R) 7:0, 2:6, 3:6.
Mešiček (M) : Holzinger (R) 2:6, 7:5, 4:6.

Gasparin-Pušenjak : Hitzel-Holzinger
Preostali single med Bergantom (M) in Halbärtom (R) se radi službene zadržanosti prvoimenovanega odigra šele v ponedeljek. Izid pa ne more bistveno spremeniti končnega rezultata ter se je Rapid s svojo ekipo plasiral za naslednje kolo proti zmagovalcu srečanja Celje : Ljubljana.

LAHKA ATLETIKA

Propagandni tek na Mariborskem otoku

Danes je SK Maribor popoldne priredil propagandni tek na Mariborskem otoku ter tako pričel letošnjo lahkoatletsko sezono na tamošnjem igrišču. Nastopili so juniorji in seniorji. Doseženi rezultati so glede na slabo tekalniše zelo dobri. Rezultati so:

Seniorji 800 m: 1. Stefančič 2:16.3, 2. Štrubelj 2:18.3.

5000 m: 1. Kangler 16:05.7, 2. Hoš 18:11.

10.000 m: 1. Skamlec 37:43.3.

Juniorji A 1500 m: 1. Cigler 5:08.2, 2. Filipčič 5:31. 3. Planšek 5:31.3.

Juniorji B 1000 m: 1. Bradič Ivo 3:00.3, 2. Bradič Karli 3:12, 3. Stojnšek 3:30.

Zagreb, 19. maja. b. Gradjanski : Concordia 1:1 (1:0).

Split: Hajduk : Jugoslavija 5:2.

Belgrad: Bask : Hašk 3:2 (3:1).

Belgrad, 19. maja. m. V ponedeljek prispe semkaj nogometni klub Racing iz Strassbourga. Odigral bo dne 22. maja nočno tekmo z BSK, 26. maja z Jugoslavijo, 28. t. m. z Vojvodino in Novem Sadu, 30. maja z Jugoslavijo in Novem Sadu. Iz Beograda odpotuje v Sofijo nato pa dalje v Komunijo

† Župnik Anton Mezeg

Truplo špitalskega župnika g. Antona Mezga, ki je umrl v soboto jutraj v ljubljanskem Leonišču, prepeljejo v Špitalič, kjer bo pogreb v torek, 22. maja, ob 10 dopoldne.

† Veletrgovca Ivan Ravnikar

Celje, 19. maja 1935.

Danes je v Gradcu, kjer se je mudil na zdravljenju, umrl znani veletrgovca in celjski podžupan Ivan Ravnikar. Truplo pokojnega bodo prepeljali v Celje. Čas pogreba bo objavljen pozneje.

Ljubljanska kronika

Ljubljana, 19. maja.

Gasilski praznik

Letošnji maj se je gasilske proslave Florjanske nedelje nekoliko zakasnila. Morala bi paeti namreč na dne 5. maja, toda zaradi državnozbornih volitev je minister za telesno vzgojo odredil, naj se ta proslava za gasilce katoliške veroizpovedi v naši državi preloži za 14 dni, tako da se vrši šele danes.

Okoli četrta na 8 se je davi zbralo pred Mestnim domom okoli 300 gasilcev v uniformi. Pri tem zboru gasilcev, ki sta ga vodila poveljnika Pristovšek in Vrbc, so se zbrali člani društev Ljubljana-mesto, Ljubljana-Barje, Ljubljana-severni del, Tobalna tovarna, Spodnja Šiška, Zgornja Šiška, Vič, Brdo, Štepanja vas in Moste. Zbrani gasilci so po zboru odkorakali pod vodstvom zastave gasilske čete Ljubljana-mesto in v spremstvu godbe »Sloga« do cerkvice sv. Florijana, kjer je daroval službo božjo gasilski kurat kanonik dr. Mihael Opeka. Po službi božji so imeli gasilci na Sv. Jakoba trga zbor, nakar so v sprejedu odkorakali čez Sv. Jakoba most po Bregu, Novem trgu, Gosposki ulici, Kongresnem trgu, Šelenburgovi ulici, Tyrševi cesti, Tavčarjevi ulici, Miklošičevi cesti in po Sv. Petra cesti čez Zmajski most in po Kopitarjevi ulici na Krekov trg, kjer je bil ponovno gasilski zbor in defile zbranih gasilskih čet. Razhod gasilcev je bil okoli 9.30.

Za pomlad so bile napovedane razne gasilske prireditve, od katerih sta se vršili v ljubljanskih okolici danes dve. Gasilska veselica je bila danes na Barju, v Mednem pa je bila blagoslovitev motorke, kateri je botroval gasilski starešina gosp. Turk, ki pa je zaradi bolezni bil zadržan. Za prihodnje nedelje in praznike je napovedanih več gasilskih prireditev, med katerimi moramo omeniti zlasti gasilsko svečanost v Smartnem pri Litiji dne 2. junija ob priliki 50.letnice tamkajšnje gasilske čete.

★

Dober obisk na razstavah. Obe umetniški razstavi, tako Magoličeva v Jakopičevem paviljonu, kakor tudi Maleševa v Šelenburgovi ulici sta bili danes dopoldne deležni dobrega obiska. Sicer oba umetnika trdita, da je obisk dober, toda slike gredo le slabo v kupčijo. Je pač tako, da je pri nas mnogo ljudi, ki umetnine ljubijo, težko pa žrtvujejo še tako okromno vsoto za nakup kakšne umetnine. Srečko Magolič se bavi med drugim z narčtom, da bi razstavil v kakšnem lokalnem med evharističnim kongresom, tako, da bi vzbudil zanimanje za svoje umetnine tudi med izvenljubljanskim občinstvom. Vstopnino bi prepustil kongresu samemu. Edina težava bo z lokalom. Kljub skromnim razmeram pa oba umetnika tako Magolič, kakor tudi Maleš, le še nekaj prodata, seveda pa ne v tisti meri, kakor kdaj prej. Oba pa sta ohranila še upanje na zdrav okus našega občinstva.

Jugoslovansko učiteljsko združenje — sekcija za dravsko banovino v Ljubljani opozarja na koncert, ki ga priredi v torek 21. t. m. ob 20 v ljubljanski unionski dvorani bolgarski Narodni zbor iz Ruse in apelira na učitelstvo ljubljanskih in okoliških šol, da se koncerta polnoštevilno udeležijo. — Metod Kumelj, tajnik.

Ljudska univerza v Ljubljani. Drevi ob 20 bo predaval gosp. dr. Jiri Horák, univ. profesor iz Prage o vplivu srbske narodne pesmi na slovansko literaturo. Predavanje se vrši na drž. trgovski akademiji na Bleiweisovi cesti. Vetop je prost.

Nesreča. V soboto zvečer je bil poklican reševalni avto v Grosuplje. Tam se je igral okoli slamozeznice 7 letni sin poštnega čuvaja Rudolfa Božič ter vtaknil v gepelj desno roko, ki mu jo je stroj vso zmečkal. Otrok je bil prepeljan v ljubljansko bolnišnico.

Padeč z vlaka. Danes popoldne se je z Notranjih gorci proti Brezovici peljala z vlakom 19 letna Jelka Totova, hči progovnega čuvaja. Bila je naslonjena na vrata vlaka ter obležalo težko rano deklo je padlo z vlaka ter obležalo težko ranjeno. Bilo je prepeljavno v ljubljansko bolnišnico, kjer so zdravniški ugotovili, da ima hude notranje poškodbe ter poškodbo na glavi. Dekletovo stanje je zelo resno.

Mariborski drobiž

Maribor, 19. maja.

□ **Zlata poroka.** V ozkem družinskem krogu sta slavila danes zakonca Jurij in Marija Fras redek jubilej zakonskega življenja — zlato poroko. Jubilar je bil dolgo let delovodja tovarne usnja Viljem Freund, večer življenja pa preživlja sedaj v zaslužnem pokoju. Zlatoporočencema iskreno čestitamo.

□ **Umetna megla na Tezmem.** Redek pojav so opazovali včeraj stanovalci iz sosesčine tovarne Kovine na Tezmem. Kar na lepem eredi dneva se je začela okrog tovarniškega poslopja delati gosta megla, ki je v nekaj sekundah zakrila vse obsežne objekte ter jih zavila v gost neprodiren siv oblak, ki so ga šele čez dalje časa razgnali vetrovi. Ljudje so z začudenjem opazovali ta pojav, ki ga je pojasnila šele novica, da je delala tovarna poizkuse z nekimi novovrstnimi aparati za umetno zameglitev. Poskusi so se popolnoma posrečili.

□ **Tatovi koles na delu.** Dve drzni tatvini koles so izvršili včeraj mariborski uzmoviči. Blažu Sičniku iz Spodnje Dobrave so ukradli kolo iz veže frančiškanskega samostana, pekovskiemu vajencu Karlu Zavnegerju pa izpred Velike kavarne.

□ **1700 steklenic pokradel.** V skladišču svoje časne pivovarne Union so prišli na sled velikim tatvinam politerških steklenic za pivo. Danes jutraj pa so obenem slučajno zasatili tudi tatu, ki je hotel odpeljati ukradene steklenice na vozčko. Steklenice je odvažal elastičar Ivan Hraet ter jih potem prodajal trgovcem. Odpeljal je 1700 steklenic ter povzročil pivovarni 5280 Din škode.

□ **Na ukradenem kolesu v domovino.** 26 letni Erih Marks iz Češkoslovaškega je bil tekstilni mojster v Dugi rezi, kjer so ga odpustili. Dopolnil se je v domovino peš, v Mariboru pa si je domislil, da bi šlo s kolesom hitreje, pa je ukradel iz veže v Jurčičevi ulici kolo, ki je last uradnika Janka Rotmana. Na mesto, da bi tako hitreje prišel domov, je hitro našel v zapore, ker so ga prijeli že na mestni meji.

□ **Maistrovi borci** so priredili snoči družabni večer v gostilni Žohar na Tržaški cesti, na katerem so počastili svojega predcednika prof. dr. Dolarja ob njegovi 60.letnici.